

Гордон > Блоги

БЛОГИ

Антон Дробович

Керівник центру прав людини та меморіалізації війни КШЕ, голова Українського інституту національної пам'яті (2019-2024)

Усі матеріали автора

Москвофілам-пушкіністам страшно

12 червня, 13.13 [Цей матеріал також можна прочитати на русском](#)

Цікаве спостереження опісля всіх цих дебатів останнього часу про пам'ятники, назви вулиць, узьких письменників та їхню спадщину. Мав розмови із декількома москвофілами-пушкіністами і, здається, вловив їхнє основне занепокоєння. Вони бояться того, що наша культура набуває значення, а звична для них – втрачає його. Вони дуже не хочуть стати неактуальними.

РЕКЛАМА

Звісно, у своїй аргументації вони часто називають себе захисниками культури загалом, борцями за цінності високої духовності та багатства саме нашої спільноти. Вони хочуть уникнути звинувачень у захисті країни-агресора, тому переводять розмову на загальнокультурний рівень. Дуже часто вживають аргумент, що якийсь із їхніх розпрекрасних авторів насправді дуже важливий у світі, і ми програємо, якщо відмовимося від нього.

На словах вони переживають саме за простих українців, але якщо пошкребти, то виявляється, що власне української культури вони й не знають. А головне – не хочуть дізнаватися. Їм не цікаво відкривати нове, дізнаватися про долю та спадщину "Розстріляного відродження" та пізнішу дисидентську літературу. Їм зовсім не цікавий новий канон української літератури чи мистецтва. Їм абсолютно байдуже, які інші нові пам'ятники, не російським діячам, ставлять у наших містах.

На запитання про читання інших класиків (українських, кримськотатарських, польських, чеських, грецьких, єврейських тощо), вони відмахуються, що не читали, бо то не на часі, не так значимо, а от російська література – то зовсім інше. І саме в такий спосіб вони доводять, що насправді ні за яку нашу культуру і спільноту вони не переживають взагалі. Вони її не знають, знати не хочуть, а часом і не можуть. Але їм дуже подобається статус-кво, де вони вже прочитали і довідалися найважливіше (на їхню думку), де вони мають гуманітарний мінімум інтелігентної людини, що робить їх авторитетними та важливими. Де імперська матриця вже розказала їм, що вони важливі, що вони знають все необхідне, а решта – то або екзотичне, або чуже, або незначиме. А тут виявляється, що все треба переглядати. Знову перечитувати. Дізнаватися нове. Злазити з усталених "духовних Еверестів" і знімати звичні білі пальта непомилковості. Наново відкривати вимарану, закреслену, розстріляну, примушену до мовчання українську культуру. Оглядатися довкола і бачити інші культури.

А дехто взагалі посягає на святе! Каже, що все важливе і значиме для них колись тепер потрібно як мінімум переглянути, передивитися, передискутувати. Бо воно виявилось отруєним шовінізмом, зверхністю і підлабузництвом. Жалливо некомфортна для них пропозиція! Їм дуже тяжко визнати, що звільнення від імперського і тоталітарного вимагає перегляду символічних програмків, канону текстів, світоглядних орієнтирів. І не десь там у шкільній програмі чи навіть в університетах, які давно закінчені для них, а скрізь – від пам'ятників у міському просторі до невимушених бесід за кавою.

Але головне, що це вимога не просто від конкретного чиновника чи закону. Це вже вимога часу і спільноти. І до їхньої великої незручності цю вимогу посилюють і роблять екзистенційно слухними московські ракети, обстріли міст, московські геноцидні розправи, а також заяви російських дівців, в яких вони прямим текстом кажуть, що їхня культура – це зброя, і вони мають намір перемогти, використовуючи її, зокрема ефективно криміналізуючи в окупації інші культури, наприклад, українську.

Їх просто трясе від того, що українська спільнота сама наважується ухвалювати рішення про саму себе, про свій символічний простір. Що нам для цього не треба дозволу ані з Москви, ані з Брюсселя, ані від ЮНЕСКО. Але найстрашніше – що не треба дозволу від їхньої пасивної меншості. Саме звідси всі ті доноси до міжнародних організацій в обхід всіх національних інстанцій. Саме звідси волання й апеляції до буцімто світової величі їхніх улюблених авторів і десятки перекладів. Саме звідси вічне оглядання на Москву чи ще когось.

Їм просто нестерпно, що українська спільнота нарешті увласноє свій символічний простір, розпоряджається ним і може собі дозволити сказати: "Ми цього не хочемо. Якщо нам щось болить чи неприємне, ми можемо це прибрати". Ми хочемо віднайти те цінне і важливе, що було знищено і загороджено, завшеино й прикрито ось цим ось усім компліментарним до росеюшкі. Їх неймовірно тригерить, що щось наше набуває значення, і вони не мають над цим влади, а їхнє – втрачає значення, і ніхто не питає на це дозволу. Тому їм дуже дискомфортно, що значна частина активних людей поступово приймає складне рішення про самопізнання, про критичну рефлексію минулого, про символічні репарації, про реабілітацію невинних жертв і великий труд відновлення та збереження несправедливо забутого.

Це нелегка дорога, і тут бувають помилки, казуси чи недоречності. Але ми маємо пройти її до кінця, обговорюючи і виправляючи, дискутуючи і переконуючи, щоб навчитися відповідати за себе, приймати складні рішення і вже назавжди бути головним чинником у своєму просторі. На цьому шляху більшість символічних засад декількох поколінь людей, сформованих у 1970-х, 1980-х та навіть 1990 роках, виявляються під загрозою. Виявиться, що якщо Україна відмовляється від їхніх ідолів, то простір їхньої уявної величі скорочується. Виявляється, що у світі тільки в РФ вони дійсно важливі і значимі, але РФ токсична і отруйна, тому перестає бути авторитетом для. А у світі їхні обожнювані автори дійсно займають якісь свої ніші, але завжди на другому місці – одразу після власного канону, власних культурних героїв.

І ось це вже дійсно нестерпно для них, бо виявляється, що в умовній Іспанії на першому місці Сервантес, а у Франції Гюго, а в Польщі Міцкевич. А "їхнє все" Пушкін чи "їхнє дещо" Буглаков також стоять на полиці, але в ряду з іншими. Є родзинкою чи екзотикою, але точно не квінтесенцією і вершиною.

Так і виглядає останній бастион російської експансії. Коли вже немає імперії та її влади. Коли вже немає навіть її регіонального впливу. Коли немає ілюзій вищості, підготованих Россотрудніцтвом та іншими агентами впливу. Залишається спадщина отруєної культури в людях. Яка нестерпно хоче бути вищою, першою і головною. За будь-яку ціну. І коли їй у цьому відмовляють і ставлять туди, де їй місце – поряд з іншими, то вона хамить, пищить, вивергається піною, люття, звинуваченнями і ненавистю. Бо їй страшно. Страшно втрачати значення і бути неактуальною. Їй панічно страшно скорочуватися до органічних меж, не забезпечених цензурою, охранкою, КГБ, політбюро чи безхребетним конформізмом псевдолібералів-імперців. Імперія скорочується і усихає, а слідом за нею і її культура, що звикла спиратися на тюрми і багнеті.

Неймовірно цінно, що ми проходимо цей шлях і все це можемо означити і обговорити. В цьому і криється віднайдення суб'єктності. Це додає цінності всім тим палким обговоренням та дебатам, що дозволяють нам розгледіти, з ким ми маємо справу і що насправді захищають адепти "московського міра".

Джерело: ["Українська правда"](#)

Опубліковано з особистого дозволу автора

Блог відображає винятково думку автора. Редакція не відповідає за зміст і достовірність матеріалів у цьому розділі.

Поділитися

культура пам'ятник демунізація Антон Дробович

РЕКЛАМА

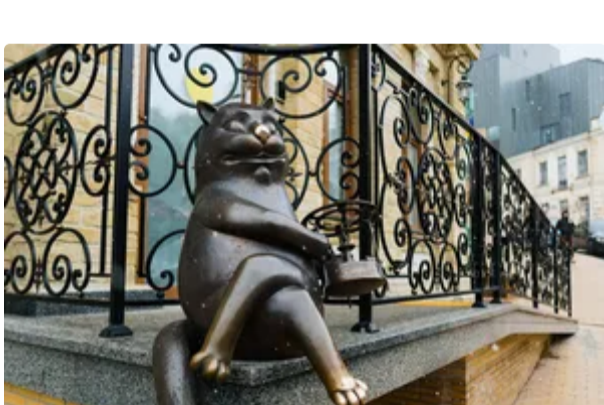
Вигідна пропозиція! -15% знижка на продукцію Aptway, бренд з США

Гроші впадуть з неба після того, як прочитаєш це

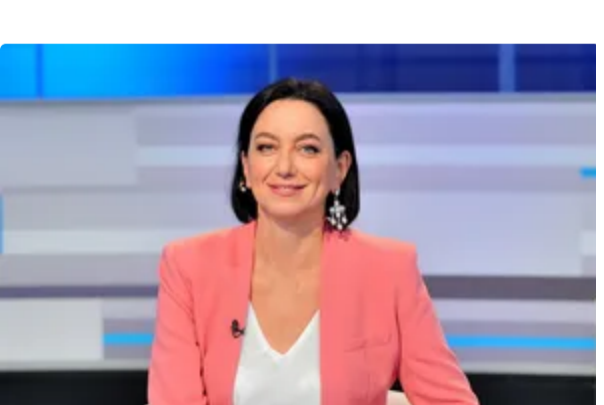
МАТЕРІАЛИ ЗА ТЕМОЮ

Демонтований у Києві пам'ятник Буглакову хоче викупити полтавський приватний музей. Для чого?
10 червня, 15.57 КУЛЬТУРА

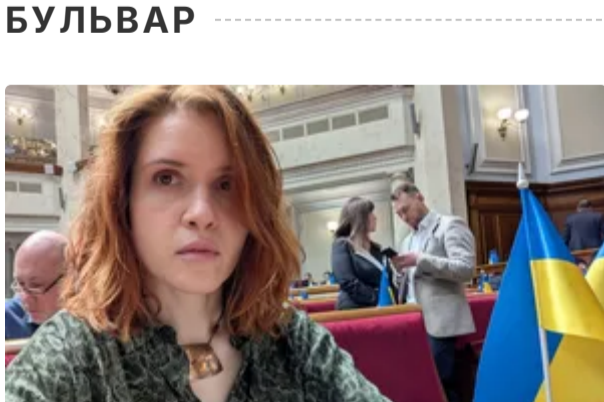

Відомий продюсер різко звернувся до захисників Буглакова
7 червня, 19.20 БУЛЬВАР

Барчук: Буглаков – середняк, і був би взагалі невидимим, якби імперія не зробила його частинною своєї міфу
20 грудня, 21.28 БЛОГИ

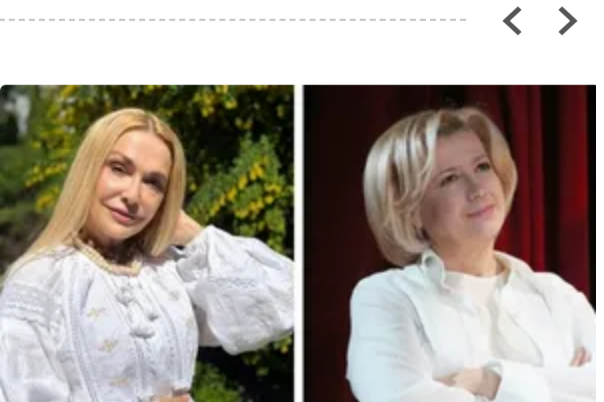
БУЛЬВАР

Безугла розстебнула блузку у стінах парламенту й "засвітила" мереживо. Фото
12 червня, 19.35 БУЛЬВАР

Секретний рецепт улюбленого напою Єлизавети II – пахне приглошшливо, а на смак ще кращій
12 червня, 18.05 БУЛЬВАР

Хто може бути актрисою, яку Сумська звинуватила у своєму звільненні з театру?
12 червня, 17.28 БУЛЬВАР

НОВИНИ	РОЗДІЛИ	МІСТО	СОЦМЕРЕЖИ	ІНФОРМАЦІЯ
Війна в Україні	Новини	Київ	Дмитро Гордон	Правила користування сайтом та використання матеріалів
Політика	Публікації та інтерв'ю	Львів	Гордон	Політика конфіденційності та захисту персональних даних
Гроші	У гостях у Гордона	Одеса	Дмитро Гордон	Договір придбання про використання сайту
Світ	Блоги	Донецьк	Гордон	Інтернет-видання "ГОРДОН"
Спорт	Бульвар	Харків	Дмитро Гордон	
Культура	LIVE	Дніпро	Гордон	
Техно	Ексклюзив	Маріуполь	Дмитро Гордон	
Спосіб життя	Фото	Луганськ	Олеся Бацман	
Надзвичайні події	Відео		Дмитро Гордон	
Інфографіка	Опитування		Fіrboard	
Цікаве	YouTube-шоу		RSS	
	Спецпроекти		У гостях у Гордона	
			Дмитро Гордон	
			Олеся Бацман	

+380 (44) 207-13-01 +380 (44) 207-13-02 editor@gordona.com [Повернутися нагору](#)

© 2026. Всі права захищені designed by **Kizeler**

Всі матеріали, які розміщені на цьому сайті з посиланням на агентство "Інтерфакс-Україна", не підлягають подальшому відтворенню та/або розповсюдженню в будь-якій формі, крім як з письмового дозволу.

Усі опубліковані фотоматеріали **Depositphotos.ua** не підлягають подальшому відтворенню та/або розповсюдженню в будь-якій формі без письмового дозволу компанії.

Матеріали, позначені піктограмами PR, "Інновація", "Думка", "Персона", "Актуально", "Вибори" та "Вплив", публікуються на правах реклами.

Комерційні матеріали можуть розміщуватися у розділі "Пресрелізи". У випадках суспільної значущості публікація в цьому розділі допущається і на безоплатній основі.

Вебсайт "Інтернет-видання "ГОРДОН", ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R40-05269

вул. Професора Підвисоцького, 6-В, м. Київ, Україна, 01103

Призначено для осіб, старших за 21 рік

СВІЖІ БЛОГИ

Юнус: Вірменія не обирає між РФ і Європою. Справжній іспит попереду
12 червня, 16.33

Казанський: Це слід показувати всім, хто дослухається Путіна
12 червня, 16.07

Карп'як: Суверенітет РФ – акт абсурду. Вони лишаються кіркаками
12 червня, 15.24

Дробович: Москвофілам-пушкіністам страшно
12 червня, 13.13

Яценко: РФ програла, хоча була серед переможців
12 червня, 12.77

Більше блогів

РЕКЛАМА

НАЙПОПУЛЯРНІШЕ

1 У Кремлі вперше прокоментували "зникнення" голови Центробанку Набуліної
 38642

2 У РФ зникла глава Центробанку Набуліна. Її не було навіть на нараді у Путіна, де обговорювали інфляцію
 13831

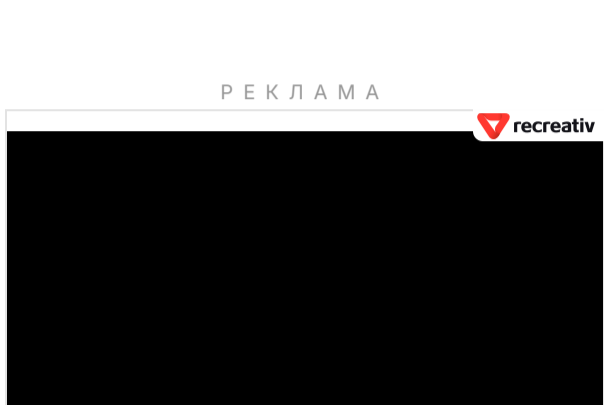
3 Втеча з перестрілкою та роман із Голубово Королевою. Як живе в Росії генпрокурор-втікачу Пшонці
 10570

4 "Займіться собою – у дзеркало подивіться". Стефанчук гучно посарився з нардепкою. Відео
 7849

5 Син змінив ім'я, дочка розлучилася. Що відомо про дружину й дітей 63-річного Коломойського. Фото
 7602

НАЙПОПУЛЯРНІШЕ

РЕКЛАМА

Гроші впадуть з неба після того, як прочитаєш це

Сукні, що роблять образ незабутнім

Вигідна пропозиція! -15% знижка на продукцію Aptway, бренд з США

СВІЖІ НОВИНИ

Сьогодні, 18.49

Найближчі тижні можуть стати вирішальними для Костянтинівки. Росіяни вже просочилися в місто
Сьогодні, 18.38

Проект "Знай свою Україну" презентували на Саміті світового українства у Швейцарії – Гнат Коробко
Сьогодні, 18.16

Лубінець: У Тернопільському ТЦК утримували людей з інвалідністю і психічними розладами, наглядач був напідпитку. Відео
Сьогодні, 17.53

Ненависть поляків до українців розпалює ультраправа партія Польщі – дослідження
Сьогодні, 17.36

Путін у День РФ зустрівся зі штурмовиками й назвав чисельність окупаційних військ в Україні
Сьогодні, 17.32

Масштабний збій Facebook та інших сервісів Meta. Що відомо
Сьогодні, 17.10

"І сьогодні, і наступними днями". ЗСУ попередили про загрозу "Орешника", Зеленський звернувся до українців
Сьогодні, 16.43

Зеленський оголосив про нові виплати для військових. Міноборони назвало суми
Сьогодні, 16.41

У Генштабі висловилися проти передавання функцій ТЦК поліції. У чому причина
Сьогодні, 16.34

Маск став першим трильйонером в історії. Що так різко підняло його статки

Більше новин

ПОПУЛЯРНЕ В БУЛЬВАРІ

1 Фальшо хвалився, що розбавив Ані Лорак у 13 років – шокуюча історія зрадиці
 8207

2 "Займіться собою – у дзеркало подивіться". Стефанчук гучно посарився з нардепкою. Відео
 7849

3 "Алла звідти не вилазила". Ексдиректор Ротару розповів про залежність Пугачової
 7577

4 Син змінив ім'я, дочка розлучилася. Що відомо про дружину й дітей 63-річного Коломойського. Фото
 7602

5 "Стоїмо, дятел! Будеш наступним". У Києві люди не вшанували війна на щиті – їх присоромили. Відео
 6626